

Otázky na inžinierske štátne záverečné skúšky z predmetu HOSPODÁRSKA POLITIKA A EKONOMICKÁ ANALÝZA

študijný program Hospodárska politika

pre akademický rok 2021/2022

1. Charakterizujte štandardné a neštandardné nástroje menovej politiky. Vysvetlite ich transmisný mechanizmus.
2. Konsolidácia vo verejných financiách. Meranie postupu konsolidácie, podpora fiškálnej udržateľnosti, vplyv fiškálnych politík, fiškálny impulz, trendy vo fiškálnej politike.
3. Dobiehanie úrovne najvyspejších ekonomík ekonomikami v strednej a východnej Európe – priebeh, hybné sily, problémy.
4. Vysvetlite ako modely teórie hier pomáhajú porozumieť správaniu sa firmám na oligopolných trhoch. Pomocou jednoduchých príkladov interpretujte Cournot-Nash a Bertrand-Nash rovnováhu. Vysvetlite rozdiel.
5. Vysvetlite vzťah medzi trhovou štruktúrou a konkurenciou na trhu. Pomenujte možné smery kauzality v tomto vzťahu. Akým spôsobom by ste mohli využiť informácie o vstupe na trh, respektíve počte firiem, k identifikovaniu zmien v intenzite konkurencie? Prečo niekedy pozorujeme, že s rastúcim počtom firiem rastie veľkosť trhu neproporčne a inokedy lineárne?
6. Opíšte vývoj nerovnosti rozloženia príjmov a bohatstva v rámci krajín a medzi krajinami v posledných dekádach (diskutujte príčiny, rozsah, dôsledky). Ktoré z pozorovaných faktov dokážeme opísať a vysvetliť prostredníctvom Solowovho modelu? Aké sú súvislosti medzi ekonomickým rastom, nerovnosťami v rámci krajín a redistribúciou? Dokáže koncept (ne)podmienej konvergencie medzi krajinami opísať pozorované empirické fakty?
7. Dilemy ekonomického rastu (zadlžovanie, environmentálne limity, klimatická zmena).
8. Vysvetlite, ako môžeme prostredníctvom input-output analýzy odhadnúť, aké efekty má na slovenskú ekonomiku zákaz exportu výrobkov spracovateľského priemyslu do Ruska. Aké údaje k tomu potrebujeme? Aké efekty nemôžeme analyzovať jednoduchým dopytovo orientovaným input-output modelom? Aké sú odhadované dopady sankcií na EÚ a Slovensko (rôznych inštitúcií, napr. EK, IFP), aké sú hlavné faktory?
9. Ako by ste preskúmali efekty investície nového dodávateľa komponentov pre automobilový priemysel na slovenskú ekonomiku? Čo by mala vláda zvážiť pri poskytovaní investičnej pomoci a jej výšky takémuto dodávateľovi? Vysvetlite, ako by ste odhadli efekty prostredníctvom input-output modelu (napr. efekt investície samotnej, efekt cez maticu medzispotreby, alebo cez export výrobkov, ak by nový dodávateľ časť výrobkov priamo exportoval).
10. Koncept relevantného trhu v súťažnej politike, jeho definícia a praktický význam pri jednotlivých prípadoch porušenia pravidiel hospodárskej súťaže. Trhová sila a jej význam z pohľadu pravidiel hospodárskej súťaže. Indikátory trhovej sily.
11. Vysvetlite rozdiel medzi pozorovanými a experimentálnymi údajmi. V čom spočívajú výhody údajov z kontrolovaných experimentov. Ilustrujte na príklade. Aký je rozdiel medzi chybou modelu (error term) a reziduálom (residual)? Vysvetlite skreslenie spôsobené výberom (selection bias) a ilustrujte na príklade.
12. Čo je to estimátor? Čo je to inštrumentálna premenná? Aké má mať vlastnosti? Prečo je proxy premenná zlá inštrumentálna premenná? Prečo používame inštrumentálne premenné? Ilustrujte na príklade. Vysvetlite estimátor inštrumentálnej premennej resp. estimátor dvoj-stupňovej metódy najmenších štvorcov.

13. Vysvetlite rozdiel medzi spojenými prierezovými údajmi a panelovými údajmi. Uveďte príklady na obidva typy údajov. Aké sú výhody odhadov na spojených prierezových údajov s porovnaním s odhadmi na prierezových údajoch? Aké sú výhody panelových údajov? Vysvetlite estimátor fixných efektov (FE estimátor)? Čo sú to fixné efekty? Ilustrujte na príkladoch.
14. Hospodárska politika a teória ekonomie blahobytu. Kritéria pre hodnotenie (voľbu) inštitúcií: efektívnosť a rovnosť. Zlyhania trhu na mikro- a makroúrovni.
15. Normatívna teória hospodárskej politiky. Príspevky Tinbergena a Theila k teórii hospodárskej politiky. Lucasova kritika. Časový nesúlad.
16. Na príklade skupiny organizačných jednotiek zo súkromnej sféry (banky, výrobné podniky, farmy) alebo verejného sektora (úrady, knižnice, univerzity a pod.) vysvetlite použitie DEA modelu hodnotenia efektívnosti. Ako rozširuje dualita v lineárnom programovaní interpretačné možnosti modelu? Uveďte silné a slabé stránky metódy.